

FŐVÁROSI ÍTÉLŐTÁBLA
3.Kf.27.576/2008/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a jogtanácsos által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Országos Rádió és Televízió Testület** (1088 Budapest, Reviczky utca 5.) alperes ellen műsorszolgáltatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. április 23. napján kelt 23.K.33.956/2007/12. számú ítélete ellen az alperes 13., a felperes 15. sorszám alatt bejelentett fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja, ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 40.000 (negyvenezer) forint együttes első- másodfokú perköltséget.

A kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes ... 2007. február 10-én sugározta a „...” című filmet, amelynek főhőse rendőrfelügyelőként folytat nyomozást a XVII-XVIII. századi Párizsban, ahol megmagyarázhatatlan gyilkosságok történnek, melyek elkövetője egy titokzatos

személy, a ...álarcos. A film műfaját tekintve fantázia-thriller, amelyben a valóság ezoterikus és misztikus elemekkel keveredik, és a történet több idősíkból játszódik. A nyitó képsorok ... és a ...álarcos küzdelmét ábrázolják természetes módon, amelynek eredménye a főhős feltehető pusztulása. Ezt követően barátai elevenítik fel a ...álarcos által elkövetett gyilkosságokat, a leleplezése érdekében folytatott hajszát, melynek során több, a maga nyers valóságában bemutatott gyilkosság látható. A brutális tettek intenzíven, az áldozatok agóniája szemléletesen, félelmet keltően jelenik meg. A film az ijesztő képi- és hanghatásokkal, homályos, sötét, sejtelmes színekkel tartja fenn és egészen a film végéig fokozza a feszültséget. Egyes jelenetekben közvetett módon kábítószer használatra is fellelhető utalás verbális és vizuális eszközökkel, és szexuális tartalmú képek is előfordulnak. A jelenetek túlnyomó többsége közvetett módon utal az erőszakra, de a film végén az erőszak közvetlen formája is megjelenik, amikor a ...álarcos és ... küzdelme során a nyomozó egy tükörcsikkel úgy dőli át jól látható módon ellenfelét, hogy az őt felnyársalja. Végül leszámolásként a ...álarcost a folyóba dobja, akit elnyel az ár. A műsorszolgáltató a filmet II. kategóriába sorolta és a film vetítését megelőzően 23 alkalommal ennek megfelelő időszokban tette közzé műsorelőzetesét.

Az alperes hivatalból lefolytatott vizsgálata során hozott 1890/2007.(VIII.23.) számú határozatával megállapította, hogy a felperes a „...” című film nem megfelelő korhatár kategóriába történt besorolásával megsértette a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 5/B. § (3), 5/C. § (2) bekezdését, valamint a műsorelőzetes nem megfelelő időpontban történő sugárzásával az Rttv. 5/A. § (2) bekezdését is. A határozat kézhezvételétől számított második napon ezért 20 óra 13 perctől 20 óra 23 percig tíz perc időtartamra a műsorszolgáltatási jogosultság gyakorlását felfüggesztette, és meghatározott tartalmú közlemény közzétételére kötelezte a felperest a felfüggesztés időtartama alatt. A szankció alkalmazásánál az ismételt törvénysértésre és a sugárzási időpontra volt figyelemmel.

A felperes keresetében elsődlegesen az alperes határozatának hatályon kívül helyezését, másodlagosan annak megváltoztatását és a túlzott mértékű szankció mérséklését, illetve teljes mértékű elengedését kérte. Indokai szerint a filmtörténeti jelentőségű, művészi igényű, látvány és fantázia hatáselemekkel készült, a misztikum és képzelet világában játszódó film nem volt alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására. Az erőszakos jelenetek és ábrázolásmódjuk a cselekmény összefüggésében szülői felügyelet mellett a kiskorúak számára is értelmezhető volt. Az alkalmazott szankciót eltúlzottnak, a jogsértéssel arányban nem állónak tartotta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes határozatát részben megváltoztatta és a felperest terhelő műsorszolgáltatási jogosultság gyakorlásának felfüggesztését öt perc időtartamra mérsékelte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Döntését a jogsértést illetően azzal indokolta, hogy a film meghatározó eleme volt az öncélú és túlzott brutalitás, annak sokkhatásszerű képi megjelenítése, a feszültségkeltő zenei eszközök alkalmazása. Mindazok a tényezőket, amelyek alapján a kiskorúak

korosztálya veszélyeztetettnek minősül, megvalósult tehát. A film II. kategóriába sorolása ezért jogszabálysértő volt. Az alkalmazott szankciót azonban indokolatlanul túlzónak minősítette, mivel a mérlegelés szempontjai között megjelölt ismételt jogszabálysértésre az alperes tévesen hivatkozott, mert az annak alapjául megjelölt korábbi határozatában szereplő jogsértő műsorszámot helytelenül jelölte meg. Az alperes a bírósági eljárás folyamán utóbb ugyan ezt korrigálta, az elsőfokú bíróság azonban azt azzal az indokkal hagyta figyelmen kívül, hogy a bíróság feladata a keresettel támadott határozat, nem pedig a felperesi egyéb jogsértés felülvizsgálata, ezért a felfüggesztés időtartamát tíz percről öt percre leszállította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes és az alperes nyújtott be fellebbezést.

A felperes fellebbezése az ítélet részbeni megváltoztatására és kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalára, valamint másodfokú perköltsége megállapítására irányult. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, mert részben téves logikai és jogi következtetést tartalmaz. Kifejtette, hogy a film mondanivalóját, képi és hanghatásait akár összességében, akár az alperes határozatában kifogásolt jeleneteiben külön vizsgálva megállapítható, hogy a kategorizálás összhangban volt a II. kategória ismérveivel. Az erőszak, az agresszivitás nem ismeretlen jelenség a tizenkét év alatti gyermekek számára, erre számos mesében van utalás, pld. „A Piroska és a farkas” című mesében is, mint ahogy a valóság és a misztikus elemek összefonódására is van példa, akár az „Alice csodaországban”, vagy az „Őz a nagy varázsló” című művekben. Az agresszivitás a gyermekek mindennapjaiban is jelen van, az ilyen elemeket tartalmazó meséket nem tiltják el a gyermekektől, mert ők tudják, hogy mindez csak játék, fikció. A mozaikokból álló történetek értelmezhetőek a kiskorúak részére, különösen akkor, ha a II. kategóriába sorolás egyik feltétele teljesül is, a nagykorú személy jelenléte és felügyelete biztonságot jelent a kiskorúak számára, mert a felnőtt el tudja magyarázni mindazokat a jeleneteket, amelyeket esetleg a kiskorú nem ért. Utalt az alperes egyik közleményére, amelyben a II. kategóriába sorolt filmekkel szemben azt a követelményt támasztotta, hogy az erőszak erkölcsileg igazolható kell, hogy legyen, amelynek a perbeli műsorszám teljes egészében megfelelt.

Az alkalmazott szankció kapcsán azt emelte ki, hogy az elsőfokú bíróság helyes megállapítása, miszerint az alperes jogalap nélkül hivatkozott az ismételt jogsértésre, nem a szankció enyhítését, hanem annak mellőzését, vagy egyéb, a felfüggesztést kiváltó szankció alkalmazását indokolta volna.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását, és a felperes keresetének teljes mértékű elutasítását, valamint első- másodfokú perköltségben marasztalását kérte. Azzal érvelt, hogy a jogsértést illetően az elsőfokú bíróság a helyesen feltárt tényállásból helyes jogi következtetésre jutott, az alkalmazott szankció mérséklésének azonban nem volt indoka, mivel a határozatban tévesen megjelölt korábbi jogsértést az elsőfokú eljárás során az alperes pontosította, tehát ugyanezen törvényhely korábbi megsértése megállapítható volt, azaz az elírás ellenére is döntése során eleget tett a fokozatosság elvének.

Az alperes fellebbezésére a felperes nyújtott be ellenkérelmet azzal, hogy a pontosított, korábbi jogsértést megállapító határozatában az alperes szankcióként a sérelmezett magatartás megszüntetésére hívta fel a műsorszolgáltatót, ezért a fokozatos szankcionálás elve alapján sem volt indoka a felfüggesztés szankciónak.

Az alperes a felperesi fellebbezésre ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felperes fellebbezése nem alapos, az alperes fellebbezése megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a közvetlen, nyers erőszakot tartalmazó jelenet tényével kiegészítette. Ez és a film egyes - az alperes határozatában is megjelölt - képsorainak értékelése felvetheti a IV. kategóriába sorolás indokoltságát is. Az alperes azonban határozatában a II. kategóriába sorolást rótt a felperes terhére, a szerinte helyes III. kategória helyett, ezért az elsőfokú bíróság a kereseti kérelemhez kötöttség elve alapján, azon túl nem terjeszkedve csak abban foglalhatott állást, hogy az alperes határozata helytálló volt-e a kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezések figyelembevételével. Az elsőfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. §-ában biztosított jogkörében eljárva, valamennyi körülmény gondos mérlegelésével hozta meg döntését az anyagi jogsértést illetően, melyet körütekintően és okszerűen indokolt. E körben kifejtett indokaival a Fővárosi Ítéltábla is egyetért azzal, hogy felülvizsgálatának terjedelmét az első fokú ítéletet támadó fellebbezési kérelmek és ellenkérelem szabják meg.

A felperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki:

A korhatár helyes meghatározásánál a műsorszám kiskorúakra gyakorolt összehatását az egész filmet szemlélve kell figyelembe venni, és a szóhasználat, a képi megjelenítés, az akusztikus elemek, a film tartalmi mondanivalójának elemzése alapján a mérlegelés szempontjait kialakítani. A műsorszámok helyes besorolásakor így értékelni kell az erőszak megjelenítési formáit, módszereit, mértékét és indokoltságát. Az elsőfokú bíróság mindezek szem előtt tartásával helytállóan állapította meg, hogy a felperes által bemutatott filmben a félelemkeltő jelenetek, az öncélú, túlzott brutalitás, és ennek naturalisztikus ábrázolása a viszolygás közvetlen kiváltása nélkül is vezethetnek későbbi káros hatásokhoz. A nagykorú személy jelenléte fogódzót jelenthet a kiskorú számára a különböző idősíkban játszódó történet megértésében, az események egymást követő sorrendjének megállapításában, de annak a növekvő feszültséget és szorongást kiváltó hatásnak a csökkentésére nem alkalmas, amely a filmet végig jellemzi. Ezek észrevétlen módon kúsznak be a kiskorúak tudatába, és alkalmasak személyiségfejlődésük káros befolyásolására. Az agresszivitás kétségtelenül jelen van a világban és a magyar társadalomban is, erről bőségesen tudósítanak a híradások. Ezeknek a történéseknek napi szinten való megjelenítése, hétköznapi eseményként történő bemutatása mégsem vértetik fel a gyermekeket a filmben is tetten érhető hatások

ellen. A műsorszámban megjelenő módszeres, kíméletlen, nyers erőszak nem hasonlítható össze a „Piroska és a farkas” meséjével, bár a meseszöveg része az erőszakos, de nem brutális cselekmény bemutatása, annak befejezése helyreállítja az egyetemes értékeket, a gonosz farkas elnyeri méltó büntetését, az ártatlan Piroska élve előkerül a farkas gyomrából. A mese ezzel a letisztult, a kiskorú számára kellő megkönnyebbülést okozó, felszabadult érzéssel ér véget. A bemutatott filmben ugyanakkor a cselekménnyel szoros összefüggésben nem álló erőszakos jelenetek, sokkoló beállítások vannak sorba fűzve. A jó és rossz küzdelme megnyugtató módon nem fejeződik be, erkölcsi megtisztulást nem hoz, mivel ... a ...álarcost ugyan a folyóba hajítja, de a film műfaji sajátosságaiból is következően nem lehet tudni, hogy a gonosz meghalt, végleg megsemmisült, vagy túlélte a küzdelmet. A korábban üldözőivel folytatott, olykor reménytelennek látszó küzdelmeit a maga javára fordítani tudó ...álarcos sorsáról a film befejezése a nézőnek nem ad információt. A film pergő, fokozott hatáselemekkel dúsított, mesterien megkomponált alkotás, amely magas fokon tartja a néző érdeklődését, de nem nyújthat megfelelő szórakozást azoknak a kiskorúaknak a számára, akikben még a nagykorú jelenléte sem képes eloszlatni azt a feszült, szorongó érzést, amelyet a film összehatásában okoz. A félelmetes környezetben játszódó, fel nem ismerhető indokból elkövetett gyilkosságok, azok elkövetési módja és megjelenítése alkalmasak a tizenhat éven aluli kiskorúak személyiségfejlődésének kedvezőtlen befolyásolására. Mindezekre figyelemmel a fellebbezésben előadottak nem alkalmasak az elsőfokú bíróság jogsértés tárgyában elfoglalt jogi álláspontjának a megváltoztatására.

Tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a jogsértés megállapítása mellett az alperes által alkalmazott szankciót mérsékelte. A Pp. 339/B. §-a értelmében a mérlegelési jogkörben hozott határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjait rögzítette és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége megállapítható. Az Rttv. nem ír elő fokozatosságot a szankció alkalmazása során, ezért kizáró rendelkezés hiányában nincs annak akadálya, hogy az alperes az Rttv. 112. § (1) bekezdésének a)-f) pontjaiban felsorolt szankciók bármelyikét alkalmazza. Az alperes határozatában számot adott az általa választott szankció indokairól. Tévesen nevezte meg ugyan azt a filmet, amely bemutatásával a felperes korábban megsértette az Rttv. kiskorúak védelmét célzó rendelkezéseit, de tévedését az elsőfokú eljárásban korrigálta, ennek következtében a korábbi, ugyanezen törvényhely megsértésére vonatkozó hivatkozása helytálló volt, azt a felperes sem vitatta. Az alperes a korábbi jogsértésre a szankció alkalmazásával összefüggésben, mint ismétlődő jogsértésre hivatkozott, amelyet a felperes terhére rótt. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az indokot azért hagyta figyelmen kívül, mert nem ennek a határozatnak a bírósági felülvizsgálata volt a peres eljárás tárgya. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság jogszerűtlenül, felülmérlegelte a szankciót illetően az alperes határozatát.

A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, az alkalmazott szankciót illetően megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította, egyéb részében pedig helybenhagyta.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásának következményeként a felperes teljes egészében pervesztes lett. Sikertelen fellebbezése folytán a Pp. 78. § (1) (2) és 79. § (1) bekezdése értelmében köteles az alperes első- másodfokú perköltségének megfizetésére. Az Rttv. 141. § (5) bekezdése értelmében illetékmentes felperes feljegyzett kereseti és fellebbezési illetékét a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2009. január 14. napján

**Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. előadó bíró,
Dr. Szőke Mária s.k. bíró**

A kiadmány hitelül:
tisztviselő